

Joseph Story

Jerzy Zajadło

Joseph Story

Portret
uczonego prawnika
i pragmatycznego
sędziego

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2026

Recenzent

dr hab. Jan Halberda

Redaktor Wydawnictwa

Joanna Kamień

Projekt okładki i stron tytułowych

Jan Rutka

Na okładce

Alonzo Chappel, *Portret Josepha Story'ego*, litografia, 1860

Skład i łamanie

Łukasz Gwizdała

Wszystkie zamieszczone w książce ilustracje pochodzą z domeny publicznej – z zasobów Wikimedia Commons

Książka sfinansowana ze środków:

Prorektora Uniwersytetu Gdańskiego ds. Badań Naukowych

w ramach Programu Humanistyki Gdańskiej,

Rektora Uniwersytetu Gdańskiego,

Dziekana Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego,

Katedry Teorii i Filozofii Państwa i Prawa WPiA UG

© Copyright by Uniwersytet Gdański, 2026

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-805-4

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot

tel. +48 58 523 11 37, tel. kom. +48 725 991 206

e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl

wydawnictwo.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: wydawnictwo.ug.edu.pl/sklep

Druk i oprawa

Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego

ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot

tel. +48 58 523 14 49

SPIS TREŚCI

SŁOWO OD AUTORA 7

WPROWADZENIE 13

ROZDZIAŁ I

Szkic biograficzny 23

ROZDZIAŁ II

Uczony prawnik 45

1. Komentarze do Konstytucji Stanów Zjednoczonych 47
 2. Komentarze o prawie kolizyjnym 67
 3. Komentarze o *equity jurisprudence* 86

ROZDZIAŁ III

Pragmatyczny sędzia 103

1. *La Jeune Eugenie* i *The Antelope* 105
 2. *Martin v. Hunter's Lessee* 136
3. *Charles River Bridge v. Warren Bridge* 146
 4. *United States v. Amistad* 153
 5. *Prigg v. Pennsylvania* 163
 6. *Swift v. Tyson* 195

PODSUMOWANIE

Filozofia prawa Josepha Story'ego 205

LITERATURA 233

Słowo od autora

W swoim naukowym życiu, które trwa już blisko pięćdziesiąt lat, napisałem i zredagowałem kilkadziesiąt książek własnych i zbiorowych. Wszystkie były efektem wytężonej pracy przy opracowaniu koncepcji danej pozycji i poszukiwaniu źródeł. Jako autor i redaktor w tych wysiłkach byłem raczej osamotniony – była to bowiem wyłącznie konfrontacja zgłębianej materii z moim własnym pisarskim doświadczeniem i naukową intuicją. I nagle przy przygotowywaniu tej książki, poświęconej wybitnemu amerykańskiemu prawnikowi Josephowi Story'emu, okazało się, że mogę już nie być tak samotny i że żyję w dobie powstania pewnego przyjaznego narzędzia: AI, czyli sztucznej inteligencji. Wymagało to ode mnie dużej odwagi, by wyjść poza własny utrwalony przez dziesięciolecia paradygmat badawczy i sięgnąć po to narzędzie. Nie wiedziałem bowiem, czego mam się spodziewać, jakie będą tego efekty i na jakie niebezpieczeństwa napotkam po drodze. Jednocześnie jestem przekonany, że z pomocy AI korzysta wielu współczesnych autorów, przy czym wielu ukrywa ten fakt, uznając to za coś wstydlivego. Tymczasem możemy założyć, że w przyszłości będziemy skazani na współpracę ze sztuczną inteligencją i w związku z tym lepiej zawczasu ustalić etyczne i metodologiczne granice tej współpracy.

Z tego punktu widzenia niniejsza książka jest rodzajem eksperymentu – pisząc ją, korzystałem bowiem z pomocy sztucznej inteligencji, a kierowała mną ciekawość i chęć sprawdzenia, na ile rzeczywiście narzędzie to może być pomocne, jakie wiążą się z tym ryzyka, wreszcie, na ile będę czuł ostatecznie, że mimo wszystko

już w procesie twórczym – formułowania zdań i wniosków – pozostają w pełni samodzielny jako autor. Mając to doświadczenie już za sobą, muszę stwierdzić, że AI nie zastąpiła mnie jako autora – to nie ona wymyśliła konstrukcję tej pracy, nie ona zastąpiła mi pierwotne i wtórne źródła, nie ona wreszcie doprowadziła mnie do takich, a nie innych ocen i wniosków. W pewnym jednak wymiarze sztuczna inteligencja pomogła mi przy pisaniu – podsuwała mi pewne sformułowania, była niezwykle pomocna w poszukiwaniu źródeł, czasami pomagała mi lepiej sformułować moje własne myśli, niekiedy sugerowała ponowne przemyślenie pewnych problemów, ułatwiła mi translację oryginalnych tekstów z języka angielskiego.

Wszystkie te zabiegi poddawałem dokładnej weryfikacji i kilkakrotnie przyłapałem AI na pewnych uproszczeniach i niedokładnościach (bo nie chcę powiedzieć – nierzetelności). Dokonanie takiego zabiegu jest jednak absolutnie konieczne – pamiętajmy, że odpowiedzialność za treść książki spoczywa ostatecznie na jej autorze i AI, będące jedynie narzędziem i tworem sztucznym, nie może ponosić współodpowiedzialności za błędy. To mi dodało otuchy – jako autor okazałem się jednak niezastąpiony, chociaż już nie tak samotny jak kiedyś. Zyskałem bowiem ciekawą towarzyszkę moich poszukiwań.

Muszę jednak wyraźnie podkreślić, co jest potwierdzone wykazem literatury na końcu pracy, że pisząc książkę, sięgałem przede wszystkim do źródeł pierwotnych oraz opracowań poświęconych Josephowi Story'emu, w większości dostępnych w języku angielskim. Wiele z nich przywołałem wprost, cytując często obszerne fragmenty we własnym tłumaczeniu. W tym miejscu dziękuję za szczegółowe sugestie i wskazówki dotyczące tłumaczenia niektórych angielskich terminów, jakie przekazał mi recenzent niniejszej

książki, prof. Jan Halberda z Uniwersytetu Jagiellońskiego. W kwestii zapisu cytatów przyjąłem zasadę, że wyróżniam mniejszą czcionką wyłącznie te pochodzące ze źródeł, a więc bezpośrednio z książek i orzeczeń sędziego Story’ego lub komentarzy osób jemu współczesnych, zaś wszystkie pozostałe zapisuję w cudzysłowie. Uwaga dotycząca odwołania do literatury, choć jest oczywista, tym razem wydała mi się istotna, by podkreślić i uświadomić, że choć AI może być pomocnym narzędziem, to nie zastąpi tradycyjnej pracy badawczej, do której przywykliśmy w pracy naukowej.

Gdynia, 3 lutego 2026 r.

Prof. dr hab. Jerzy Zajadło